

MIŁOŚĆ LUDZKA ZNAKIEM MIŁOŚCI BOŻEJ

(Pieśń nad pieśniami)

Miejsce w kanonie biblijnym

Hebrajski tytuł tej księgi: „Szir ha-szirim”, oznacza dosłownie „Pieśń pieśni”. Taka formuła wyznacza stopień najwyższy, podobnie jak „Święte świętych”, czyli określenie najświętszego miejsca świątyni jerozolimskiej. A zatem możemy powiedzieć, że Biblia ofiarowuje nam „pieśń najpiękniejszą spośród pieśni”. Warto w tym miejscu przywołać postać zmarłego w 135 r. po Chr. rabiego Akiby, który podkreślał, że „Pieśń nad pieśniami” jest najświętszą księgą Biblii, uzasadniając tym samym jej obecność w kanonie. Pieśń nad pieśniami w „Biblii hebrajskiej” należy do tzw. Pięciu zwojów (pozostałe to: Księga Rut, Księga Lamentacji, Księga Koheleta i Księga Estery), którymi posługiwano się w liturgii w czasie pięciu najważniejszych świąt żydowskich. Pieśń nad pieśniami była czytana podczas Paschy, w pewien sposób uobecniającej doświadczenie potęgi miłości Boga, który na wiosnę obdarzył nowym życiem ukochany lud (Pnp 2,11-13), wyprowadzając go z niewoli egipskiej. Pieśń nad pieśniami to trzecia księga w „Biblii hebrajskiej”, która podobnie jak Księga Przysłów i Koheleta, pozostaje związana z osobą króla Salomona, co wyraźnie widać w brzmieniu pełnego hebrajskiego tytułu „Pieśń nad pieśniami Salomona”. Jednak, podobnie jak we wcześniejszych przypadkach, przypisanie autorstwa Salomonowi to ukłon w stronę starej tradycji, która łączyła różne dzieła z osobą najślawniejszego mędrca w Izraelu. Zatem rzeczywisty autor Pieśni nad pieśniami pozostaje nieznany.

Treść Pieśni nad pieśniami

Treścią Pieśni nad pieśniami jest przedstawienie ludzkiej miłości, która jest przeżywana jako uczucie szczególnie głębokie. Struktura literacka Pieśni nad pieśniami składa się z pierwotnie niezależnych od siebie poematów, które zostały połączone, tworząc dialog między dwojgiem zakochanych bohaterów. Pieśń nad pieśniami na sposób poetycki mówi o potędze miłości kobiety i mężczyzny, którzy poprzez zachwyty nad ukochaną osobą, z niezwykłą siłą i szczerością wyrażają swoje uczucia.

Pieśń nad pieśniami, chociażby przez związanie jej w tradycji z osobą króla Salomona, należy do pism mądrościowych, przez co wnosi cenny wkład w nauczanie na temat tak ważnego wymiaru ludzkiego życia, jakim jest miłość. Księga ta ukazuje podstawowe ludzkie uczucie, jakie łączy mężczyznę i kobietę, podkreślając jego godność. Pieśń nad pieśniami naucza, że dojrzała miłość przejawia się w postawie wzajemności, wierności sobie, a także wyłączności. Możemy powiedzieć, że ta pieśń o miłości tworzy w pewnym sensie biblijny ideał wzajemnych relacji między mężczyzną i kobietą. Pieśń nad pieśniami w sposób istotny pogłębia naukę na temat małżeństwa. Pieśń mówi o dwojgu kochających się ludziach, którzy tworzą związek monogamiczny i nierozzerwalny. Wychwalana w poemacie miłość wskazuje na wielką godność osoby ludzkiej, a także świadczy o rzeczywistej równości mężczyzny i kobiety.

Przesłanie Pieśni nad pieśniami

Pieśń nad pieśniami znajduje się w kanonie ksiąg biblijnych, a to oznacza, że jest pismem natchnionym przez Boga. Odczytując tę księgę w sensie dosłownym, można powiedzieć, że mamy do czynienia z wielkim poematem miłosnym, którego śmiałość zmysłowa może wprowadzać nas w zakłopotanie. Problem z interpretacją Pieśni nad pieśniami pogłębia fakt, że nie ma w niej w ogóle

wzmianki o Bogu, chyba że jest nią sformułowanie mówiące, iż płomienie miłości to „płomienie Pana (Jahwe)” (Pnp 8,6). Sugeruje ono, że miłość dlatego posiada tak wielką siłę, ponieważ jest darem Boga. Pozostawiając na boku skomplikowaną historię interpretacji Pieśni nad pieśniami, należy tylko wspomnieć, że toczono spór, czy księgę tę powinno się rozumieć w sensie dosłownym czy przenośnym (alegorycznym). Wielu komentatorów Pieśni nad pieśniami uważa, że poemat ten posiada wiele znaczeń. W sensie dosłownym pismo to ukazuje piękno ludzkiej miłości, która jest przeżywana i realizowana w różnych swoich wymiarach. Oblubieńcy w tym poemacie tęsknią za sobą, przeżywają ból rozstania i szczęście zjednoczenia. Najważniejsza jest ich miłość, poprzez którą realizują Boży plan względem ludzkości. Zatem miłość jest darem Boga, dzięki któremu wypełnia się Boża wola i który ostatecznie prowadzi do Niego. Okazuje się jednak, że możemy w tym sensie dosłownym odnaleźć również sens alegoryczny. Od starożytnych czasów próbowano odczytać ten poemat w sposób przenośny. Zgodnie z tą interpretacją Pieśń nad pieśniami mówi o miłości, jaką Bóg – Oblubieniec obdarza Naród Wybrany (Izrael) – swoją oblubienicę. Skoro miłość dwojga ludzi jest zakorzeniona w miłości Bożej, to wzajemne uczucia oblubieńca i oblubienicy stają się doskonałym środkiem dla zrozumienia i wyrażenia relacji religijnej. Z tego też powodu w myśli chrześcijańskiej relację miłości między oblubieńcem a oblubienicą odnoszono do związku Jezusa Chrystusa z Jego Kościołem. Ten oblubieńczy związek posłużył także ukazaniu pełnego miłości dialogu Boga z człowiekiem, w którym miejsce Kościoła zajmowała dusza ludzka, będąca oblubienicą Chrystusa. Niekiedy w zastępstwie Syna Bożego pojawiał się Duch Święty, a oblubienicy – Maryja. Temat miłości oblubieńczej pojawia się w wielu miejscach Nowego Testamentu. Paweł Apostoł posłużył się obrazami zaślubin, kiedy tłumaczył więź łączącą chrześcijanina z Chrystusem (2 Kor 11,2), a także kiedy nauczał małżonków, aby obdarzali miłością swoje żony tak, jak Jezus Chrystus miłuje Kościół (Ef 5,25). A zatem miłość ludzka jest znakiem miłości Bożej.